

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

11 januari 2005

BELEIDSNOTA

Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid

2004-2009

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts aan de
Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw,
Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts;

de heren Karlos Callens, Jul Van Aperen;

de heren Jacky Maes, Bart Martens.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

105 (2004-2005)

– Nr. 1: Beleidsnota

– Nrs. 2 en 3: Met redenen omklede moties

INHOUD

	Blz.
1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER-PRESIDENT	4
1.1 Land- en tuinbouw	4
1.1.1 Vier grote assen.....	4
1.1.2 Uitdagingen	6
1.1.3 Communicatie en promotie.....	6
1.1.4 Administratie	7
1.2 Zeevisserij.....	7
1.3 Plattelandsbeleid	7
2. BESPREKING.....	8
2.1 Algemene opmerkingen over de beleidsnota	8
2.2 Land- en tuinbouw	8
2.2.1 Vier grote assen.....	8
2.2.2 Uitdagingen (MTR).....	14
2.2.3 Communicatie en promotie.....	16
2.2.4 Landbouwrapport (LARA)	17
2.2.5 Leefmilieuaspecten.....	17
2.2.6 Landbouw als economische sector	19
2.3. Zeevisserij.....	20
2.4. Plattelandsbeleid	20

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid behandelde op 16 november 2004 de Beleidsnota Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid 2004-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-2005*, nr. 105/1). Het verslag wordt uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts.

Naar aanleiding van deze bespreking werd een met redenen omklede motie ingediend door de heren Jos De Meyer, Karlos Callens, Jacky Maes, Mark Demesmaeker en Bart Martens en mevrouw Tinne Rombouts (*Parl. St. VI. Parl. 2004-2005*, nr. 105/2) en door de heren Frans Wymeersch en Stefaan Sintobin (*Parl. St. VI. Parl. 2004-2005*, nr. 105/3).

1. TOELICHTING DOOR DE MINISTER-PRESIDENT

De heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, geeft een overzicht van de beleidsprioriteiten voor de periode 2004-2009, zoals opgenomen in de beleidsnota Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid.

Voor de beleidsnota werd input gegeven vanuit de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) en de Administratie Beheer en Kwaliteit Landbouwproductie (ABKL). Verder werd de beleidsnota ook gevoed door gesprekken met de betrokken sector en werd hij informeel voorgelegd aan de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR).

De minister-president wil voorafgaand benadrukken dat vanuit andere beleidsdomeinen de komende vijf jaar beslissingen kunnen worden genomen die een belangrijke invloed hebben op de land- en tuinbouwsector, het plattelandsbeleid en in iets mindere mate het zeevisserijbeleid. Zo zullen bijvoorbeeld de beleidsvisie en de beleidsintenties van de Vlaamse Regering over de afbakening van de 750.000 hectare landbouwgebied voornamelijk aan bod komen in de beleidsnota van minister van ruimtelijke ordening Dirk Van Mechelen. Hetzelfde geldt voor de mestproblematiek, die uitgebreider zal behandeld worden in de beleidsnota van minister van leefmilieu Kris Peeters, bij wie de hoofdverantwoordelijkheid ligt.

1.1 Land- en tuinbouw

De beleidsnota is opgebouwd vanuit een aantal a-priori-stellingen van de Vlaamse Regering. Ten eerste wordt gestart vanuit een positieve invalshoek, namelijk de vaststelling dat Vlaanderen zowel qua bodemgesteldheid als klimatologisch over heel wat troeven beschikt. Ten tweede wil de minister-president de nadruk leggen op de economische rol van de land- en tuinbouwactiviteiten gezien de niet onbelangrijke tewerkstelling door deze sector. Als derde element zou, in de toekomst nog meer dan vroeger, de landbouw moeten worden benaderd in samenhang met de voedingsbedrijven. Een vierde vooronderstelling die wordt gemaakt, is dat de overheid de land- en tuinbouwers vertrouwen en verantwoordelijkheid moet geven.

1.1.1 Vier grote assen

Vandaar komt de minister-president tot vier sleutelbegrippen in de beleidsnota die het kader vormen om de landbouw een nieuwe impuls te geven. Het gaat om de vier grote assen waarop de beleidsnota is gebaseerd: ten eerste de absolute noodzaak om het beleid nog meer toe te spitsen op de notie kwaliteit. Ten tweede is er, net als voor de andere economische activiteiten in Vlaanderen, de noodzaak om te innoveren, zowel in productiemethodes en -processen als in de eindproducten. De land- en tuinbouw heeft de laatste decennia bewezen dat zij de flexibiliteit heeft om op die noodzaak in te spelen. De derde as is die van de samenwerking en de vierde as die van de verjonging.

Kwaliteit

De minister-president wil het kwaliteitsbeleid extra kansen geven. Dit kan onder meer door het financieel aanmoedigen van deelname door bedrijven en producenten aan algemene en specifieke kwaliteitssystemen. Daarbij moet wel over gewaakt worden dat de verschillende kwaliteitssystemen elkaar niet gaan overlappen en geen bron worden van bureaucratie. Belangrijk is ook dat, zoals vermeld in 2.1.5 van de beleidsnota, de vertrouwensbreuk tussen de voedselproducent en consument hersteld wordt en dat er de volgende 5 à 10 jaar extra communicatie-inspanningen worden geleverd. Het feit dat elke vijf jaar de levensverwachting met

een jaar stijgt, is aan veel factoren te danken zoals arbeidsvoorwaarden en de vooruitgang in de geneeskunde, maar ook aan de voedselkwaliteit en voedselveiligheid. De belangrijkheid van deze pijler zal ook blijken uit het feit dat het kwaliteitsbeleid maximaal werd ontzien bij de besparingen die moeten gebeuren.

Innovatie

Tweede as is die van de innovatie. Innovatie is volgens minister-president Letermé de motor voor de verdere ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw. Minder het accent leggen op kwantiteit en meer accent op kwaliteit betekent meer innovatie. Er werd echter vastgesteld dat de kennisdoorstroming van wat op een zeer professioneel onderbouwde wijze bijvoorbeeld in de proeftuinen of elders wordt uitgedacht, niet optimaal is. Daarom zijn bijzondere inspanningen vereist om die kennisdoorstroming, die de schakel is tussen onderzoek en praktijk, te verbeteren. Er zal verder op korte termijn een fonds worden opgericht dat een aantal innovatieve projecten in de land- en tuinbouw zal betoelagen. Voor de paragrafen over het uitbouwen van kennisnetwerken (2.2.3), de verbreding (2.2.4) en de verdieping (2.2.5) verwijst de minister-president naar de beleidsnota.

Inzake de biolandbouw zullen de inspanningen die in het verleden werden geleverd, onder meer in het kader van het Vlaams Actieplan Biologische Landbouw II, mits enkele bijsturingen, worden verdergezet. Belangrijk is ook dat er op een zeer realistische basis en dus zonder al te hoge verwachtingen te creëren, inspanningen zullen gebeuren inzake alternatieve toepassingen voor landbouwgewassen, zoals bijvoorbeeld bio-ethanol.

De minister-president is van mening dat de eerste twee assen, kwaliteit en innovatie, de assen zijn waarop de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement de meeste impact hebben. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de assen drie en vier, samenwerking en verjonging, twee elementen zijn waar het beleid niet alle instrumenten in handen heeft, maar wel een belangrijke motor kan zijn.

Samenwerking

Wel staat volgens allerlei studies vast dat op het vlak van horizontale samenwerking, met name

tussen landbouwbedrijven onderling, en verticale samenwerking, namelijk de ganse voedselkolom, extra inspanningen noodzakelijk zijn. Daartoe zal het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds zijn actieterrein verruimen naar de ganse productiekolom en de agrovoedingsindustrie. Hiertoe zijn reeds maatregelen opgenomen in het programmadecreet en in de begroting. Verder worden mogelijkheden gecreëerd opdat de glastuinbouwsector nieuwe samenwerkingsvormen kan verkennen via bijvoorbeeld de creatie van glastuinbouwbedrijvenzones. Er kan worden nagegaan of er bijvoorbeeld per provincie een dergelijke zone kan worden uitgebouwd waardoor een efficiëntere organisatie qua materiaal en energie mogelijk is. Dit wil echter niet zeggen dat alleen in die zones nog glastuinbouw zou mogelijk zijn. Een kritische factor voor een succesvol samenwerkingsbeleid is het gegeven van de eenheidsmarkt, die een toetssteen is om bepaalde beleidsinitiatieven af te wegen naar hun overeenstemming met bijvoorbeeld de Europese regelgeving ter zake.

Verjonging

De vierde as die de minister-president aanhaalt, is die van de verjonging. Het is algemeen bekend dat er zich een veroudering voordoet van de beroepsbevolking in de land- en tuinbouwsector. Het aandeel van de 50-plussers en land- en tuinbouwers zonder bedrijfsopvolging is bijzonder groot. Verjonging is dus noodzakelijk. Maar een deel van de arbeidsuitstoot, zeker in de primaire sector, is echter onvermijdelijk.

De minister-president is van mening dat er bijzondere aandacht moet zijn voor jonge starters en voor land- en tuinbouwers die nog maar sinds kort een bedrijf hebben opgericht. Een eerste belangrijk element in de uitvoering van het beleid is het voortzetten van de dialoog met de jonge land- en tuinbouwers via hun vertegenwoordigers. Verder is het de bedoeling om te komen tot een geïntegreerde aanpak van bedrijfsovernames wat betreft fiscale aspecten, de pachtwetgeving, vergunningen, productiequota en dergelijke. Ten derde moet er worden gezocht naar aangepaste juridische bedrijfsstructuren die bedrijfsovernames vergemakkelijken. En tot slot moet nagegaan worden of maatregelen mogelijk zijn om de vertraging van de generatiewissel tegen te gaan. Daarbij moet ook gekeken worden naar de invloed van de invoering van het systeem van de bedrijfstoelag op het fe-

nomeen van de zogenaamde ‘pensioenboeren’. Dit zijn land- en tuinbouwers die de exploitatierechten van hun bedrijf in portefeuille houden omdat het ontvangen pensioen te klein is.

Naast deze vier assen (kwaliteit, innovatie, samenwerking en verjonging) werden een aantal belangrijke uitdagingen opgenomen in de beleidsnota.

1.1.2. Uitdagingen

De evolutie van het internationaal handelsbeleid en het Europese beleid dwingen Vlaanderen volgens de minister-president tot bescheidenheid. Het feit dat de land- en tuinbouw in de mondiale onderhandelingen over de vrijmaking van de wereldhandel wordt meegenomen, maakt het niet gemakkelijk om hierop een grote impact te hebben. Dit trachten te beïnvloeden vormt op zich een grote uitdaging. Het was voor de minister-president verrijkend en verfrissend om vast te stellen dat er een zekere mate van begrip groeit tussen de landbouwers van de derde wereld en de Vlaamse landbouwers, waarbij beide groepen zich realiseren dat vrijhandel niet altijd staat voor eerlijke handel. Op termijn dienen zich daar wellicht een aantal gemeenschappelijke belangen aan.

Het andere, en voor de Vlaamse land- en tuinbouw belangrijkste, beleidskader is het Europese landbouwbeleid. Op vraag van en deels in overleg met de betrokken sector werd beslist om de MTR-hervorming (Mid Term Review) in te laten gaan vanaf begin 2005. De eerste brieven werden reeds door de administratie verzonden. Er zijn twee redenen om zo vlug met die hervorming te starten: enerzijds was er nood aan een eensgezind standpunt tussen de gewesten om te komen tot een Belgisch standpunt en anderzijds was het van belang dat de tijdsafstand tussen de berekening van de bedrijfstoelagen en de referentiejaar (2000-2002) niet te groot zou zijn. Een positief effect van de MTR-hervorming is volgens de minister-president de vereenvoudiging. Wat inkomsten betreft, zou de hervorming geen groot verschil mogen maken.

Een andere grote uitdaging voor de volgende maanden is de GMO Suiker (Gemeenschappelijke Markt Ordening). Naast de melksector is de suiker-

sector een tweede belangrijke sector die de nodige aandacht verdient, gezien de niet onbelangrijke tewerkstelling in een 10.000-tal gezinsbedrijven. Op 22 november 2004 zal de Europese Commissie een reflectienota over de GMO Suiker op tafel leggen. Er is een proeve van gemeenschappelijk standpunt over de houding die België daarbij zal innemen. Het standpunt dat werd ingenomen bij de eerste bespreking van de hervorming van de GMO Suiker wordt daarin bevestigd. Een belangrijk element in het standpunt is dat de timing niet erg realistisch is. Het lijkt niet haalbaar om de campagne 2005-2006 al te laten verlopen volgens de nieuwe GMO. Daar is trouwens ook geen reden voor want de huidige regeling loopt nog tot 2006. De overgangperiode is voorzien tot 2008 en dit is volgens de minister-president ook erg kort. De vraag kan dus gesteld worden of die ook niet moet worden verschoven.

In de beleidsnota (3.2.4) worden ook nog een aantal andere uitdagingen aangehaald zoals de GMO Groenten en Fruit. De minister-president stelt voor om het daar eventueel verder over te hebben tijdens de bespreking.

Een laatste uitdaging vormt het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). De aanpassing van de landbouwsector aan de nieuwe omstandigheden in een meer concurrentieel wereld staan voorop in het PDPO 2007-2013. Belangrijk is dus de politieke stellingname van de Vlaamse Regering dat de financiële middelen die worden gegenereerd, hoofdzakelijk moeten worden aangewend voor de reconversie van de landbouw.

1.1.3 Communicatie en promotie

Wat communicatie betreft, worden de inspanningen van de vorige jaren voortgezet. Verder moet, van zodra hiervoor budgettaire marge bestaat, het aandeel overheidsfinanciering in het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) worden opgedreven om de scheef getrokken verhouding die de afgelopen jaren tot stand is gekomen, recht te trekken. Het Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw (VILT) is verder het meest geschikte instrument om het communicatiebeleid over, voor en binnen de land- en tuin-

bouwsector te voeren. De minister-president stelt voor om tijdens de bespreking het verder te hebben over het communicatiebeleid.

1.1.4 Administratie

Zonder daar veel illusies over te creëren, zullen zoveel mogelijk inspanningen worden gedaan voor administratieve vereenvoudiging: de eenmalige personeelsaangifte, de vereenvoudiging via de bedrijfstoeslag, de integratie van de verschillende administraties na de Lambermont-staats hervorming en het hervormingstracject voor het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Belangrijk is tot slot het politieke besluit om het jaarlijkse pariteitonderzoek met betrekking tot de inkomens-evolutie in de land- en tuinbouwsector, versus de gemiddelde inkomsten voor de rest van de samenleving, verder te zetten.

1.2 Zeevisserij

De zeevisserijsector kampt met een aantal problemen. De minister-president onderstreept het economische belang van de visserijsector met weliswaar een beperkte vloot (ruim 125 vissersschepen) en drie havens waar vis geveild wordt (Zeebrugge, Oostende en in mindere mate Nieuwpoort). Het gaat om een rechtstreekse tewerkstelling van ongeveer 700 arbeidsplaatsen en een quasi-rechtstreekse tewerkstelling van tussen de 1.500 en 2.500 arbeidsplaatsen in de visverwerkende nijverheid. De zeevisserij aan de Vlaamse kust kampt met een aantal problemen zoals onder meer de problematiek van de quota die gebaseerd zijn op historische rechten, waardoor de visgronden redelijk ver verwijderd zijn en het feit dat de stoomdagen niet worden meegeteld in het aantal vaartdagen.

Cruciaal is de voortzetting van de modernisering van de vloot. Op dit moment lijkt dit misschien een illusie gezien de hoge brandstofprijzen, die de rentabiliteit fors doet dalen, en gezien de problematiek van de vaartdagen en de quotabeperking. Er wordt nagegaan in overleg met de sector of er maatregelen mogelijk zijn en zo ja welke. In ieder geval is samenwerking en doorgedreven professionalisering verderop in het visverwerkingsproces absoluut noodzakelijk. De versnipperde opstelling bij de veilingen en in mindere mate bij de reders is bijzonder nefast met het oog op het binnenhalen

van Europese steun en het geven van levenskansen aan de sector. De minister-president wil van de gelegenheid gebruik maken om in dit verband nog eens een oproep te doen tot samenwerking.

Inzake de modernisering van de vloot is het belangrijk en positief dat in 2004 het referentieaantal werd gerespecteerd, zodat opnieuw subsidies kunnen worden gegeven voor moderniseringswerken aan boord van vissersvaartuigen. Er zullen ook inspanningen worden geleverd om het probleem dat het aantal stoomdagen niet wordt meegerekend in het aantal toegelaten vaartdagen op te lossen, evenwel zonder dat daarover illusies mogen worden gecreëerd.

Tot slot, en aansluitend bij de vraag om uitleg van de heer Jean-Marie Dedeker over de problemen van Vlaamse visverwerkende bedrijven om steun te krijgen uit het Europese Financieringsinstrument voor Oriëntatie van de Visserij (*Hand. VI. Parl. 2004-2005, nr. C33*), is er het voornemen om in afspraak met Vlaams minister van Economie Fientje Moerman na te gaan of de lacunes in de decretale regeling voor de vroegere expansiesteun kunnen worden opgelost.

1.3 Plattelandsbeleid

Het laatste hoofdstuk van de beleidsnota behandelt het plattelandsbeleid. Dit is geen nieuw beleidsvraagstuk, maar het was de vaste wil van de meerderheidspartijen om deze specifieke bevoegdheid naar voor te brengen. Het is in de eerste plaats niet de bedoeling om nieuwe structuren op te zetten, hoewel er de beleidsintentie is om binnen de Vlaamse Landmaatschappij een afdeling Platteland in te richten. Bedoeling is wel om een interbestuurlijk platform te geven aan de verschillende partners die op lokaal, provinciaal en privaat vlak reeds ervaring hebben opgedaan met plattelandsontwikkelingsprojecten en dit tot versterking en de verbetering van de initiatieven. Het begrip subsidiariteit staat dus centraal. Daarnaast wordt aan de andere ministers gevraagd in hun beleid rekening te houden met de specifieke situatie van het platteland zoals onder meer de kleinere bestuurskracht van de lokale besturen en de beperktere bevolking.

Het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) wordt georganiseerd vanuit drie invalshoeken.

De afdeling Platteland en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) zullen voorzien in het secretariaat, de opvolging van de werking en de inhoudelijke stoffering. Binnen dit interbestuurlijk overleg moet gewerkt worden rond drie dimensies via de werkgroep Wonen en Leven, de werkgroep Werken en de werkgroep Collectieve Diensten.

2. BESPREKING

2.1 Algemene opmerkingen over de beleidsnota

De heer Frans Wymeersch meent dat de beleidsnota de goede richting uitgaat. De nota ademt een positieve sfeer uit en dat is ook nodig gezien het feit dat het Vlaamse landbouwbeleid nood heeft aan een inhaalbeweging tijdens deze legislatuur. In de vorige legislatuur was het beleid volgens het lid niet altijd even landbouwvriendelijk, bijvoorbeeld inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu.

Mevrouw Tinne Rombouts wil de minister-president feliciteren met de beleidsnota, die getuigt van een zekere duidelijkheid en visie. Landbouw is en blijft een complexe sector waar verschillende belangen en visies samenkomen en waar het uitzetten van een eenduidige lijn dus niet altijd evident is. Voornamelijk de positieve houding ten aanzien van de gehele landbouwsector en het platteland geeft de beleidsnota een extra uitstraling. Land- en tuinbouwers hebben zich de laatste jaren sterk ingezet om meer bewust met hun werk om te gaan. Opdat de Vlaamse land- en tuinbouwers deze trend zouden volhouden of verder zouden kunnen uitbouwen, zijn positieve stimulansen uiterst noodzakelijk.

Verder geeft de nota een sterke en gestructureerde visie weer omtrent kwaliteit, innovatie, verjonging en samenwerking. Deze zijn inderdaad de sleutelbegrippen voor het toekomstige land- en tuinbouwbeleid.

De heer Jos De Meyer, voorzitter, verwijst naar wat in de beleidsnota wordt gesteld, namelijk dat een sector alleen toekomst heeft als hij gelooft in zichzelf. Kwaliteit, samenwerking, innovatie en verjonging zijn de krachtlijnen om dit geloof te onderbouwen. Uit een interview met de kabinetschef van de minister-president vernam de heer De Meyer dat het herstel van de beroepsfierheid de topprioriteit is. Dit is volgens de spreker een juiste benadering.

In die zin wil hij de minister-president, het kabinet en de administratie feliciteren met de beleidsnota. In de landbouwpers kon worden vernomen dat er bij de landbouworganisaties een grote appreciatie is voor de beleidsnota.

De heer De Meyer vindt de opmerking van de minister-president terecht dat men geen te hoge verwachtingen mag creëren. De wereldhandel wordt immers steeds liberaler en dit maakt het voor de Vlaamse landbouw niet eenvoudiger. Zowel de land- en tuinbouwsector als visserijsector zullen problemen kennen in de toekomst en de overheid zal niet alle problemen kunnen oplossen. De impact van de overheid is immers beperkt. De wil is echter aanwezig om alles te doen wat in de mogelijkheden ligt en om in samenspraak met de commissie de toekomstige problemen aan te pakken.

De heer Jef Tavernier meent dat de beleidsnota een aantal belangrijke beleidslijnen weergeeft maar dat hij eigenlijk zou moeten bekeken worden samen met de begroting. Qua basisvisie zijn een aantal belangrijke uitgangspunten niet terug te vinden in de beleidsnota.

De *minister-president* geeft aan dat de begroting voor 2005 is ingediend en eerdaags zal worden besproken. De beleidsnota heeft de ambitie om de beleidsprioriteiten voor de komende vijf jaar uit te zetten.

2.2 Land- en tuinbouw

2.2.1 Vier grote assen

Kwaliteit

De heer Frans Wymeersch is het ermee eens dat kwaliteit belangrijk is. De afgelopen jaren is de sector, mede door externe omstandigheden, gedwongen geweest om kwalitatief hoogstaande producten af te leveren. Sommigen hebben de neiging om te stellen dat wat losser mag omgesprongen worden met bepaalde normen, maar de heer Wymeersch is van het tegendeel overtuigd. Wegens de kleinschaligheid van de Vlaamse landbouw moet die het enerzijds hebben van de kwaliteit van de landbouwproducten en anderzijds van de flexibiliteit van de ondernemers. Deze flexibiliteit laat de ondernemers toe om in te spelen op nieuwe vragen en tendensen op de markt. Ook de voe-

dingsmarkt verandert immers stelselmatig. Hierbij heeft de heer Wymeersch echter een bedenking, met name dat de producenten niet altijd kunnen en mogen inspelen op nieuwe tendensen. Hij verwijst hierbij naar de discussie in de commissie over nieuwe soorten teelten, over bio-ethanol en andere producten. Bepaalde delen van de landbouwsector zouden zich moeten kunnen toeleggen op de productie van materialen en alternatieve energiebronnen in plaats van productie ten behoeve van de voedselvoorziening. Zo zou, op langere termijn, een gedeelte van het landbouwareaal kunnen worden ingeschakeld in functie van bosbouw.

De heer Wymeersch dringt er verder op aan dat werk wordt gemaakt van de voedselveiligheid en -kwaliteit van ingevoerde producten, vooral dan van buiten Europa. Voor het leveren van extra kwaliteit voor eigen producten zouden extra tegemoetkomingen, financieel of materieel, mogelijk moeten zijn. Wat labeling betreft, dringt uniformiteit zich op.

De heer Karlos Callens stelt dat kwaliteit meer is dan enkel gezond en smakelijk voedsel. Steeds meer ligt bij de landbouw het accent op de randvoorwaarden zoals dierenwelzijn en milieu. Het Europees landbouwbeleid ondersteunt deze trend al jaren. De Vlaamse landbouwers zijn befaamd voor de kwaliteit van hun producten. Ook in de toekomst moeten de landbouwers voldoende ondersteund worden om mee te evolveren en een rechtvaardig inkomen te behouden. Die ondersteuning wordt mogelijk gemaakt door de Europese Commissie en in het kader van het PDPO zal een steunmaatregel worden uitgewerkt. De heer Callens had graag van de minister-president vernomen of deze steunmaatregel zich reeds in de ontwikkelingsfase bevindt. De stimulansen moeten zich richten op de extra kwaliteit van inheemse producten en daarnaast is innovatie van belang om mee te kunnen spelen op grote schaal.

Mevrouw Tinne Rombouts beweert dat extra kwaliteit, te verstaan als technische zowel als productiekwaliteit, in Vlaanderen reeds langer op de agenda staat. Hieraan is de laatste jaren dan ook sterk gewerkt. Een synchronisatie en duidelijke communicatie naar de consument zijn echter noodzakelijk. Door het toelaten van verschillende sectorlastenboeken, naast de autocontrolesystemen en de cross-compliance, maakt het lid zich zorgen over een eventuele wildgroei aan lastenboeken. Teveel labels en lastenboeken verzwakken de sterkte van

een lastenboek en zo ook de sterkte van de Vlaamse kwaliteit. Dit moet dus te allen tijde worden vermeden. Het zal immers sowieso een moeilijke, maar zeker cruciale opdracht zijn om de Vlaamse kwaliteit voorop te kunnen zetten in Europa.

Om daarnaast de concurrentiepositie van de Vlaamse land- en tuinbouw te verzekeren, moet de kwaliteit van de ingevoerde producten strenger en op gelijke basis gecontroleerd worden. Betere communicatie omtrent deze controles is zeker noodzakelijk.

De heer Jef Tavernier is van oordeel dat, gezien de moeilijke en dure productiewijze in Vlaanderen, hoogwaardige producten met een bepaald kwaliteitsniveau inderdaad bijna de enige uitkomst zijn. Probleem is dat tegenover kwaliteit een redelijke prijs moet staan. Er moet echter worden vastgesteld dat de prijzen meer en meer worden bepaald door de distributiesector en de grote winkelketens in het bijzonder en niet door de verwerkende nijverheid. De druk wordt hierbij altijd gelegd bij de zwakste schakel, in dit geval diegene die te veel produceert. Dit is een probleem.

Als het gaat over kwaliteitslabels en -systemen wordt er volgens de heer Tavernier dikwijls met een verwijtende vinger gewezen naar de overheid. Echter, op het terrein blijkt dat bijvoorbeeld landbouwers en veetelers meer problemen hebben met voorwaarden opgelegd door de industrie dan door de overheid. Bovendien is dit soms nog afhankelijk van aan wie wordt geleverd, zodat er rekening moet worden gehouden met verschillende labels en men meerdere kwaliteitssystemen moet opzetten. Hier kan eventueel een coördinerende rol voor de overheid zijn weggelegd, voor zover dit mogelijk is.

Verder moet volgens de heer Tavernier de korte keten van basisproducent rechtstreeks naar consument blijvend worden gestimuleerd, mits voldoende kwaliteitsbewaking. Het mag geen alibi zijn om minder kwaliteit te leveren of minder hygiënisch te produceren. In het kader van plattelandsbeleid is hoeveverkoop een voorbeeld van een dergelijke korte keten. Het voordeel is dat de landbouwer ook een betere prijs krijgt en bijkomend kan hiermee een deel van de vertrouwensbreuk tussen consument en producent worden hersteld.

De minister-president antwoordt dat er inderdaad over moet worden gewaakt dat de internationale

concurrentie niet aan lagere voorwaarden inzake voedselveiligheid de Europese markt komt verstoren. Daarover zijn wereldhandelsafspraken en er is ook het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV). Dit is weliswaar een federale instelling maar er zal getracht worden om hierover overleg te organiseren.

Zoals de heer Callens stelt, is het niet alleen een kwestie van gezond en smakelijk voedsel. Ook op andere vlakken moet de kwaliteit worden versterkt. De minister-president stelt dat in het kader van het PDPO hieromtrent maatregelen zullen worden uitgewerkt. Bijkomende middelen voor de financiering ervan kunnen gevonden worden door de overheveling van de middelen van de eerste naar de tweede pijler (modulatie).

Er moeten inderdaad een aantal inspanningen worden gedaan om de consumenten bewust te maken van de waarde van land- en tuinbouwproducten. Het is verder ook correct dat er een wildgroei dreigt aan labels en lastenboeken van de afnemers van land- en tuinbouwproducten. De bedoeling is om met alle organisaties een goed overleg in stand te houden over de labeling, zowel binnen de VLTR als door bilaterale contacten tussen het beleid en de landbouworganisaties.

Innovatie

De heer Frans Wymeersch stelt dat hij oorspronkelijk nogal sceptisch stond tegenover de zogenaamde verbreding en de daarbij horende bijkomende taken voor de landbouwsector. Blijkbaar zijn er toch wel wat beperkingen die worden opgelegd in het kader van de ruimtelijke ordening en leefmilieu. Om hoevetoerisme, zorgboerderijen en dergelijke aantrekkelijker te maken, zal de nodige soepelheid aan de dag moeten worden gelegd qua regelgeving.

De heer Karlos Callens heeft het gevoel dat voor projecten zoals groene energie, bioteelten, biometanatie, biodiesel enzovoort, in te weinig serieuze steun wordt voorzien. In de inleiding van de beleidsnota staat bijvoorbeeld vermeld dat anderhalf procent van de akkers niet wordt gebruikt. Landbouwers zouden via samenwerking kunnen worden gestimuleerd om die braakliggende gron-

den te gebruiken voor de teelt van gewassen waarmee groene energie kan worden geproduceerd. Dit zou ook het imago van de landbouwer ten goede komen. Er gaat nog teveel aandacht naar biomassa die geproduceerd wordt met klassieke teelten zoals maïs, koolzaad, enzovoort. Dit terwijl de landbouw enorme bedragen betaalt voor het verwijderen van dierlijk afval (slachtafval en krenten). Alhoewel dit gedeeltelijk een federale aangelegenheid is, ligt hier een opportuniteit voor de landbouw: de klassieke bioteelten zouden kunnen gemengd worden met dit dierlijk afval. Zo wordt ook de kostprijs voor het verwijderen van dierlijk afval veel lager, waardoor de concurrentiepositie van de vleesproducten interessanter wordt.

De VLD-fractie is geen principiële tegenstander van de GGO's (genetisch gewijzigde organismen). De essentie van dat probleem zit volgens het lid in de voorwaarden van het toelaten van de teelten. Maatregelen inzake verantwoordelijkheid en coëxistentie zijn noodzakelijk. De keuzevrijheid moet volgens de heer Callens aan de consument worden gelaten. De overheid kan hier moeilijk interveniëren en verbodsbepalingen opleggen. In het kader van de alternatieve energie kunnen ook die GGO's een meerwaarde bieden.

Mevrouw Tinne Rombouts stelt dat innovatie reeds een bekend begrip is in de Vlaamse land- en tuinbouw. Hier liggen echter nog vele mogelijkheden voor zowel de landbouw- als milieusector en andere sectoren. Voor het slagen van innovatieve ideeën speelt enerzijds het maatschappelijk draagvlak een belangrijke rol. Anderzijds moet de concurrentiepositie ten opzichte van andere landen ook verzekerd blijven. Om innovatieve projecten een kans te geven, is het noodzakelijk dat de overheid steun kan verlenen. Het blijft immers steeds een sprong in het duister.

De doelstellingen van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF) worden serieus uitgebouwd. Dit is volgens mevrouw Rombouts een positieve tendens. Het is immers een goed instrument om het landbouwbeleid te sturen. Voor deze uitbreiding zijn er echter extra middelen nodig. Dat voor innovatie middelen zouden aangesproken worden van de beleidsdomeinen wetenschap en onderzoek en voor samenwerkingsvormen van het beleidsdomein economie, lijkt het lid een evidentie. Maar

toch zou zij graag weten of en op welke manier men kan garanderen dat de oorspronkelijke functie van het VLIF niet in het gedrang komt?

De heer *Jef Tavernier* is van mening dat innovatie zeker moet gebeuren. De heer Tavernier vraagt zich evenwel af wat gaat gefinancierd worden met VLIF-middelen. Als ze niet alleen gebruikt worden voor de land- en tuinbouw, maar ook zullen aangewend worden voor innovatieve aspecten in de voedselindustrie, dan kan dit alleen indien de VLIF-middelen serieus worden verhoogd. Zoniet gaat dit ten koste van diegenen die in de land- en tuinbouw willen innoveren of die bepaalde investeringen willen doen om op een meer milieuvriendelijke manier te produceren.

Het hoofdstuk over biolandbouw is naar het oordeel van de heer Tavernier goed maar wel erg summier. Het lid vraagt zich af welke financiële middelen hiervoor worden uitgetrokken.

Wat groene energie betreft, lijkt volgens de heer Tavernier de oplossing die door de heer Callens wordt aangereikt iets te gemakkelijk. Het verhaal is genuanceerder, wat niet betekent dat die piste niet voor een deel moet worden bewandeld en initiatieven moeten worden genomen in die richting.

De minister-president meent dat het alternatief gebruik van teelten voor de productie van bio-energie, en bijvoorbeeld meer in het bijzonder bio-ethanol, realistisch moet worden benaderd. De mogelijkheden moeten wel worden onderzocht en in afspraak met minister Peeters zal hier werk van worden gemaakt. Het onderzoek dat reeds gebeurde in het verleden moet worden voortgezet. Anderzijds moeten er geen overdreven verwachtingen worden gecreëerd. Er moeten drie essentiële voorwaarden worden vervuld om op een rendabele manier bio-ethanol te winnen en te gebruiken. Ten eerste moet de markt worden afgeschermd. Indien hier promotie voor deze producten wordt gemaakt, zal de markt binnen de kortste keren overspoeld worden met Braziliaanse producten. Ten tweede moet een verplichting kunnen worden opgelegd aan de raffinaderijen om een minimumpercentage biodiesel of bio-ethanol in de brandstof te vermengen. Tot slot moet met de federale overheid worden onderhandeld om de accijnzen op bio-brandstoffen drastisch te verlagen. De minister-president belooft om hiervan werk te maken in samenspraak met de commissie.

Wat de GGO's betreft, is het de bedoeling om in januari of februari 2005 een ontwerp van decreet in te dienen over de coëxistentie.

Wat de biolandbouw betreft, is er tot en met het jaar 2001 een forse groei van de biolandbouw. Zowel wat het aantal bewerkte hectaren betreft als de bedrijfszetels. De minister-president stelt vast dat tijdens de vorige legislatuur deze groei stilviel en dat, zowel qua areaal als qua bedrijfszetels, de biolandbouw er zelfs op achteruit ging. Die negatieve kentering van de vorige legislatuur wil de minister-president teniet doen, weliswaar met beperkte middelen gezien de budgettaire situatie. De minister-president stelt dat het zeker de bedoeling is om de biolandbouw de kansen te geven die ze verdient.

Samenwerking

Volgens de heer *Frans Wymeersch* is het juist dat de landbouwsector en de voedingssector moeten optreden als partners. Het lid leest verder in de beleidsnota dat het VLIF zijn actieterrein zou moeten verruimen naar de ganse productiekolom. Hij is hiermee akkoord maar waarschuwt voor het mogelijke gevaar dat men de verwerker en de afnemer van de landbouwproducten financieel zou stimuleren maar dat uiteindelijk de producent niet de gepaste vergoeding zou ontvangen. De producent moet hier tegen een bepaalde vorm van uitbuiting worden beschermd.

Een andere passage die de heer Wymeersch intrigeert is dat samenwerkingsvormen tussen landbouwers bijzonder ondersteund zullen worden. Het lid had van de minister-president hieromtrent graag meer uitleg gekregen. Gaat het hier bijvoorbeeld om vormen van coöperatieven of wordt er iets anders bedoeld?

Vervolgens stelt de heer Wymeersch tot zijn genoegen vast dat in de beleidsnota veel aandacht wordt besteed aan de glastuinbouw. Hij veronderstelt dat de sierteelt daar ook onder valt.

De heer *Karlos Callens* kan zich achter het idee scharen van de glastuinbouwzones via samenwerking tussen verschillende bedrijven. Anderzijds wijst hij op de situatie in Nederland waar ook dergelijke zones bestaan maar waar er problemen ontstonden door de overdracht van ziekten.

Daarvoor zouden oplossingen zijn maar een ernstig onderzoek is noodzakelijk vooraleer dit wordt uitgebouwd en financieel ondersteund. Verder zou hieraan toegevoegd kunnen worden dat deze glastuinbouwzones als voordeel hebben dat ze beroep kunnen doen op het proces van biomethanisatie voor de verwerking van hun afval. Zo ontstaat groene energie die kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld de verwarming van de serres en voor verlichting.

In de beleidsnota wordt gesteld dat de vervennootschappelijking nog meer moeten worden toegepast. De VLD-visie wijkt hier enigszins van af. De vrees bestaat namelijk dat die coöperaties te sterk de markt kunnen bepalen en dat dit in het voordeel zal zijn van de enkele grote, sterk uitgebouwde en goed georganiseerde landbouworganisaties, zoals dit zich in het verleden heeft voorgedaan.

In het hoofdstuk samenwerking staat de suggestie dat landbouwers samen machines zouden kunnen aankopen. Dit hangt volgens de heer Callens echter samen met de problematiek van de loonwerkers. Het lid meent dat de aankoop beter zou kunnen worden georganiseerd in samenwerking met de loonwerkers dan door de landbouwers onderling. De loonwerkers hebben zo het ganse jaar door werk voor die machines terwijl de landbouwers die machine maar voor beperkte doeleinden en beperkte tijd kunnen gebruiken.

Mevrouw Tinne Rombouts meent dat het stimuleren van samenwerkingsverbanden, onder welke vorm ook, een positieve trendbreuk is. Samenwerking biedt gegarandeerd extra kracht en mogelijkheden op vele vlakken. Het lid stelt zich echter enkele vragen bij de positieve kanttekeningen over de tuinbouwbedrijvenzones. Aan welke grootteorde van zones denkt de minister? Is er rekening gehouden met de ziektedruk, de maatschappelijke aanvaardbaarheid van de zogenaamde 'kasdorpen' (cfr. Nederland), de gronddruk onder de tuinders binnen deze afgebakende gebieden en de mogelijke conflicten met de lokale landbouwers? De vraag wordt gesteld of ook openluchtteelten toegelaten zullen worden, bijvoorbeeld aardbeiteelten.

Verder stelt mevrouw Rombouts de vraag waarom met concentratiegebieden zou worden gewerkt. Dit heeft voordelen, maar er moet ook ruimte blijven waar de verwevenheid met de landbouw mogelijk blijft.

Volgens *de heer Jef Tavernier* is samenwerking geen probleem. Het is zelfs aangewezen voor de producenten en dit kan de prijs alleen maar ten goede komen.

Een wildgroei aan glastuinbouwbedrijven moet volgens de heer Tavernier worden vermeden. De verwarmde serres maken dikwijls gebruik van (vuile) stookolie voor de verwarming in plaats van aardgas. Gezien de uitstoot is dit onverantwoord. De glastuinbouwzones waarvan sprake in de beleidsnota zouden het economisch realistischer kunnen maken om gasleidingen aan te leggen. Momenteel moet immers meermaals worden vastgesteld dat gas- en distributiemaatschappijen niet in aansluitingen willen voorzien.

In de beleidsnota is weinig terug te vinden over beheersovereenkomsten, tenzij dit in het agrarisch plattelandsbeleid zit. De heer Tavernier had graag vernomen wat hier de beleidslijn is.

De heer Bart Martens is van oordeel dat een grondige bezinning over de toekomst van de glastuinbouw in Vlaanderen noodzakelijk is. Een tomaat gekweekt in een Vlaamse serre heeft tien keer meer energie gekost dan het transport van een in het zuiden gekweekte tomaat naar Vlaanderen. De vraag is of het in een Europese en mondiale landbouwmarkt verantwoord is om aan dergelijke hoge energiekost tomaten te blijven kweken. Anderzijds kan het creëren van glastuinbouwzones bijdragen aan rationeel energiegebruik. Met de huidige individuele tuinbouwbedrijven is het in vele gevallen niet mogelijk om een gasgestookte warmtekrachtkoppeling te installeren ter vervanging van de vervuillende stookolieinstallaties. De elektriciteitscentrales, verbrandingsovens, enzovoort, lozen nog altijd heel veel warmte in het milieu die verloren gaat. De heer Martens besluit dat hij met glastuinbouwzones akkoord kan gaan op voorwaarde dat dit systeem ervoor kan zorgen dat de energieprestaties van de glastuinbouw ernstig verbeteren en er op een duurzame manier aan glastuinbouw wordt gedaan.

De minister-president antwoordt dat wat het VLIF betreft er uiteraard voldoende middelen moeten zijn voor de primaire sector als de actieradius wordt verruimd. In 2004 en 2005 worden extra middelen voorzien in de uitgavenbegroting, respectievelijk 3 miljoen en 4 miljoen euro aan betalingskredieten. Dit moet toelaten dat er geen wachtlijsten ontstaan

en moet volstaan voor het opvangen van de vragen gedurende de eerste jaren. Later zal moeten worden bepaald hoeveel noodzakelijk is voor de toekomst. De gevraagde garantie is decretaal voorzien.

De minister-president geeft mee dat indien de actieradius van het VLIF niet zou worden uitgebreid met de primaire verwerking, de sector een aantal Europese middelen zou mislopen. Het VLIF zorgt voor de nodige Vlaamse middelen om Europese cofinanciering te bekomen.

Verder wordt met (horizontale) samenwerkingsvormen in de eerste plaats de landbouwcoöperaties bedoeld. De steun die voorzien is in het VLIF en die al Europees is goedgekeurd, zal in eerste instantie hiervoor worden aangewend. Coöperaties zijn, gezien de zeer kapitaalsintensieve aspecten van landbouw, een middel om een aantal dure aspecten van de landbouwpraktijk op te vangen.

In verband met de suggestie van de heer Callens over de aankoop van machines in samenwerking met de loonwerkers stelt de minister-president dat ook de loonwerkers in de verruiming van de taken van het VLIF zitten vervat.

Met betrekking tot de glastuinbouwzones en de overdracht van ziekten, moet er uiteraard een buffering gebeuren tussen de verschillende zones. De heer Callens legt hier terecht de nadruk op volgens de minister-president.

Momenteel wordt voor de glastuinbouwzones gewerkt met pilootprojecten met oppervlakten van 30 à 40 hectaren. Rond de tuinbouwveiling van Roeselare zou er een project komen van 100 hectare. Openluchtteelten, zoals de aardbeienteelt, moeten kunnen. De minister-president bevestigt dat ook sierteelten in aanmerking komen. En uiteraard moet er ook buiten deze zones nog glastuinbouw mogelijk blijven.

Het moet volgens de minister-president de bedoeling zijn om op het vlak van de energievoorziening goedkoper en duurzamer te werken. Zo kunnen de hoge energiekosten die het gevolg zijn van de mislukte liberalisering van de energiesector voor een stuk worden opgevangen. Op het vlak van de aansluitingskosten en kosten voor aardgas zelf, stellen zich duidelijk ook problemen.

De minister-president onderschrijft de toepassing van warmtekrachtkoppeling in de glastuinbouw. De Vlaamse tomaten worden echter veel meer biologisch geteeld dan in Spanje. Als de gehele energiebalans zou worden bekeken zou dit waarschijnlijk ten nadele van Spanje uitvallen.

Verjonging

Mevrouw Tinne Rombouts betreurt dat de minister-president in zijn toelichting stelt dat de samenwerking en verjonging niet volledig binnen de macht liggen van de overheid. Deze twee elementen getuigen net van de nieuwe visie in de beleidsnota.

De aandacht die naar de jongeren gaat, klinkt het lid als een zeer positieve trendbreuk in de oren. Hoewel een toekomstgericht landbouwbeleid zonder jongeren niet denkbaar is, is de aandacht voor hun specifieke problemen in het verleden vaak achterwege gebleven. Met als droevig gevolg dat er vele jongeren zouden willen starten in de land- of tuinbouw, maar de stap niet durven en/of kunnen zetten. Door de rechtsonzekerheid van de bedrijven, de zware investeringen, de administratieve lasten en de negatieve teneur rond deze sector is de stap vaak te groot. Vandaar dat alle thema's die een negatieve invloed hebben op toekomstgerichte jonge bedrijfsleiders prioritair herbekeken moeten worden.

Een eerste oefening moet reeds bij de implementatie van de MTR gebeuren. Hoe kan worden voorkomen dat productierechten en landbouwgronden in handen blijven van de zogenaamde pensioenboeren? Dit is een moeilijke oefening. Door de lage pensioenen was deze vorm van landbouw reeds lang een probleem. Door de ontkoppeling worden pensioenboeren extra gestimuleerd. Specifiek voor de MTR moet hier naar een dringende oplossing gezocht worden. Voor de toekomst vraagt mevrouw Rombouts hiervoor systematisch aandacht. Elk dossier moet bekeken worden vanuit het toekomstgerichte oogpunt van de jonge land- en tuinbouwers.

De minister-president meent dat geen al te hoge verwachtingen mogen worden gecreëerd. Dit is een algemene zorg die dus ook geldt wat de as-sen samenwerking en verjonging betreft. Er zullen

inspanningen gebeuren en de minister-president is overtuigd dat meer samenwerking en aandacht voor de verjonging van de beroepsbevolking in de land- en tuinbouwsector heel belangrijk zijn. Anderzijds is het anders organiseren van de markt niet alleen mogelijk door de overheid alleen.

De minister-president houdt zijn hart vast bij het aanhoren van de verhalen over startende jonge landbouwers en de noodzakelijke investeringen en leningen die ze moeten aangaan om een competitief gezinsbedrijf uit te baten. Zeker als men weet dat de gezinsinboedel en het persoonlijk bezit dikwijls niet zijn afgeschermd van een eventuele fal-ing. De heer Callens is blijkbaar niet onmiddellijk gewonnen voor die ververnootschappelijking omdat zo mogelijks grotere constructies ontstaan die de gezinslandbouw in het gevaar kunnen brengen. Volgens de minister-president is het middel van de ververnootschappelijking echter een deel van de oplossing voor dergelijke problemen. Dit sluit niet uit dat wordt nagegaan of de bestaande vennootschapsvormen altijd aangepast zijn.

De minister-president deelt de zorg in verband met de MTR en de zogenaamde pensioenboeren. Een deel van de oplossing zal zijn om het pensioenstelsel van de zelfstandigen en van de landbouwers te hervormen en te verbeteren. Het mag de landbouwer die een klein pensioen heeft niet kwalijk worden genomen dat hij probeert om een secundair inkomen te halen uit het aanhouden van exploitatierechten. Dit probleem werd reeds intern besproken en zal worden opgevolgd. Pasklare oplossingen werden nog niet gevonden.

2.2.2 Uitdagingen (MTR)

De heer Frans Wymeersch stelt dat hij argwanend staat tegenover de Europese landbouwpolitiek. Het lid verwijst naar zijn eerdere vragen om uitleg aan de minister-president en vragen en interpellaties tijdens de vorige legislatuur over het Europese landbouwbeleid. Zoals de minister-president terecht stelt, moet omzichtig te werk worden gegaan. Partners moeten worden gezocht, maar anderzijds moet volgens het lid toch beseft worden dat in Vlaanderen op een unieke manier aan land- en tuinbouw wordt gedaan. Vlaanderen zou in Europa toch zijn stem luider moeten laten klinken voor de verdediging van de land- en tuinbouwsector. Het lid rekent op de minister-president hiervoor.

Wat de MTR en de referentiejaren betreft, stelt de heer Wymeersch dat de landbouw tijdens de laatste jaren geconfronteerd is geweest met een aantal calamiteiten. Die probleemjaren zitten ook vervat in de referentiejaren. Het lid vraagt dat in de mate van het mogelijke hiermee rekening wordt gehouden.

Inzake de uitdagingen verwijst *de heer Karlos Callens* naar wat in de beleidsnota staat over de hervorming van het landbouwbeleid van de Europese Gemeenschap: de inkomenssteun wordt losgekoppeld van de productie en een unieke bedrijfstoelage komt er als vervanging. Voor de steun moeten de landbouwers voldoen aan premie- en randvoorwaarden. Dit zou geïmplementeerd worden vanaf 2005. Het lid vraagt zich af of dit haalbaar is.

Einde november 2004 zal de Europese Commissie de GMO Suiker herbekijken. Welke consequenties kan dit hebben voor de uitvoering van het beleid? Wat zal de impact zijn op de Vlaamse telers? De heer Callens verwijst naar de uitspraak van de minister-president dat de hervorming van de GMO Suiker niet onvoorwaardelijk kan. Zo moeten de sleutelementen aanbodbeheersing en marktmechanisme behouden blijven. Het blijven compenseren via rechtstreekse betaling opgenomen in bedrijfstoelage is echter volgens het lid niet correct. Enerzijds is dit in strijd met de vrije handel en anderzijds houdt een hervorming altijd een ingrijpende wijziging in. Als alle voorwaarden en de protectie behouden blijven, is dit geen hervorming en is de handelwijze zelfs in strijd met de Wereldhandelsorganisatie (WHO)-bepalingen. Een veroordeling en een sanctie van de WHO zullen dan misschien niet kunnen worden afgewend.

Mevrouw Tinne Rombouts stelt dat de sector sterk wordt beïnvloed door de Europese regelgeving. Om goed op de noden van de Vlaamse land- en tuinbouw en het platteland te kunnen inspelen, is het dan ook noodzakelijk dat bij de Europese onderhandelingen de Vlaamse stem zal klinken. Het lid rekent hiervoor op de minister-president.

Volgens *de heer Bart Martens* heeft de MTR belangrijke hervormingen op gang gebracht die een stap in de goede richting zijn. Er wordt afgestapt van een Europees beleid waarbij landbouwers gesubsidieerd werden om overschotten te produceren, die vervolgens met exportsubsidies werden

gedumpt op de markten van de derde wereld. Met de hervorming zullen de landbouwers een eerlijke compensatie ontvangen voor een aantal maatschappelijke diensten die ze verlenen: landschapszorg, natuurbehoud, instandhouding van waterreserves, enzovoort. Dit is een belangrijke evolutie die met beide handen moet worden aangegrepen. Cruciaal hierbij is het systeem van 'cross compliance': het koppelen van voorwaarden op het vlak van milieu, dierenwelzijn, instandhouding van de bodem en dergelijke aan het uitkeren van die bedrijfstoelage. Het is via dit systeem dat aan die directe inkomenssteun maatschappelijke zin wordt gegeven. De heer Martens vraagt de minister-president hoe hij het systeem van cross compliance gaat implementeren. De datum van 1 januari 2005 is erg dichtbij en tegen dan moet er een uitgebreid pakket aan maatregelen zijn die gekoppeld kunnen worden aan de bedrijfstoelage. De vraag is welke eisen er zullen worden gesteld. In de sectorale wetgeving is er een hele waaier aan maatregelen die worden opgelegd: in het kader van het mestbeleid is er bijvoorbeeld de nitraatresidunorm voor de bodem. De heer Martens stelt de vraag of het de bedoeling is dat dit soort maatregelen wordt gekoppeld aan de bedrijfstoelage?

Een andere vraag is hoe de verschillende voorwaarden gecontroleerd zullen worden. De minister-president lijkt van oordeel te zijn dat hiervoor de landbouwadministratie moet worden ingeschakeld. Het lid vraagt zich echter af of dit een goed systeem is. In het milieubeleid wordt ervan uitgegaan dat milieuvergunningen en milieu-inspectie gescheiden moeten zijn. Het is bovendien zo dat de handhaving- en toezichtstaken momenteel verspreid zitten over de Vlaamse administratie. Zo controleert de VLM de nitraatresidunorm, de OVAM houdt toezicht op het transport van compost en op het gebruik van waterzuiveringsslib op landbouwgrond en er is ook nog het federaal voedselveiligheidsagentschap (FAVV). De heer Martens vraagt zich af of het niet logischer zou zijn om die verschillende entiteiten met hun ervaring dit werk verder te laten doen en te zorgen voor een coördinatie van die handhavingstaken door de landbouwadministratie.

Tot slot stelt de heer Martens dat de MTR het mogelijk maakt om werk te maken van een zogenaamde regionale toepassing. Daarbij wordt afgestapt

van het systeem van de bedrijfstoelage gekoppeld aan de subsidiabele hectaren die een bepaald bedrijf ter beschikking heeft en waarbij per hectare en per perceel het subsidiebedrag gaat afhangen van de historisch toegekende subsidies aan dat bedrijf. Een dergelijk systeem maakt het voor de administratie zeer moeilijk om op termijn bijvoorbeeld te gaan bijhouden welk perceel aan welk subsidiebedrag is gekoppeld. Europa staat toe dat hiermee komaf wordt gemaakt en dat één regionale premie wordt ingevoerd die kan worden opgesplitst in een grasland- en een akkerpremie. Het is echter niet evident om een dergelijke maatregel van de ene dag op de andere door te voeren vermits bedrijven ook investeringen hebben gedaan en hun afbetalingen hebben geprogrammeerd op een bepaalde termijn. Anderzijds zou dit op termijn tot een belangrijke administratieve vereenvoudiging kunnen leiden van het Vlaams landbouwbeleid. Dit zou grondig moeten worden onderzocht.

De minister-president stelt dat hij inzake de Europese landbouwpolitiek in de eerste plaats fysiek aanwezig wenst te zijn in de Europese besluitvorming. Hij stelt dat men zich geen illusies moet maken over de impact van zes miljoen Vlamingen die slechts een zeer klein percentage uitmaken van de Europese bevolking. In een goede verstandhouding met de landbouwministers van de andere gewesten moet getracht worden om te komen tot een standpunt.

De referentiejaren (MTR) zijn Europees bepaald. Het klopt dat in die referentiejaren een aantal jaren met calamiteiten zitten. De ganse beoordelings- en afhandelingsprocedure van de aangiften en de bepaling van de individuele bedrijfstoelage, laten toe dat landbouwers via bezwaren en beroepsprocedures hun rechten nog laten gelden. De minister-president is bereid om dit binnen enkele maanden te evalueren om na te gaan wat de concrete inkomenseffecten zijn voor de landbouwers.

De minister-president is van oordeel dat de MTR wel correct kan worden afgehandeld door de administratie binnen de vooropgestelde termijn. Dit wordt ook permanent opgevolgd. Begin november werden de brieven verstuurd en de aangifte moet ingediend worden tegen 15 mei 2005. Tot 31 december 2004 kan bezwaar worden ingediend tegen het voorlopig toegekend bedrag.

De heer Jos De Meyer, voorzitter van de subcommissie, vultaan dat over de MTR en de implementatie ervan een toelichting en gedachtewisseling plaats zal hebben in de commissie.

Over de beslissing tot het snel doorvoeren van de MTR-hervorming werd volgens *de minister-president* tijdens de vorige legislatuur al nagedacht. Er werden tijdens de vorige regeerperiode ook reeds voorbereidingen getroffen. De ganse operatie houdt weliswaar risico's in maar het uitstellen met een jaar heft deze risico's niet op en zou tot gevolg hebben dat de afstand tussen het aangiftejaar en het referentiejaar nog groter wordt.

Inzake de GMO-Suiker is het mogelijk dat in het kader van de WHO-gesprekken en -akkoorden nog interne regelingen worden getroffen wat de 'groene box' betreft (steun losgekoppeld van productie). Een ander probleem zijn de restituties voor de wederuitvoer van de preferentieel ingevoerde ACS-suiker (suiker uit Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan).

Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid aanwezig is op het forum van de Europese onderhandelingen, maar de minister-president waarschuwt ervoor om de impact niet te overschatten. Alles moet worden gedaan wat in de mogelijkheden ligt.

Een grote meerderheid van de producten die in Vlaanderen door de land- en tuinbouw worden voortgebracht, maken geen voorwerp uit van kunstmatige prijsbeïnvloeding. Ze zijn overgeleverd aan vraag en aanbod, wat niet wil zeggen dat er niet onrechtstreeks in de productiefactoren wordt tussengekomen. Het beeld dat de klassieke Europese landbouw met vette subsidies de kleine boeren in Zuid-Amerika en Afrika verhindert om een degelijk inkomen te verwerven, is niet correct. De waarheid is heel wat meer genuanceerd volgens de minister-president. Vrijhandel staat niet altijd voor eerlijke handel. Stellen dat de gehele land- en tuinbouwproductie in Vlaanderen volledig zou worden betoelaagd is ook niet juist. 75 à 80 procent van de waarde die wordt voortgebracht in Vlaanderen, wordt vermarkt aan prijzen die het resultaat zijn van vraag en aanbod.

De cross compliance is Europees bepaald en het is de bedoeling om die correct uit te voeren; de Europese richtlijnen zullen geïmplementeerd worden. De verantwoordelijkheid voor de handhaving ligt

in de eerste plaats bij de administratie Landbouw omdat deze ook de eindverantwoordelijkheid draagt ten aanzien van de Europese Commissie. Uiteraard zullen de sectorale controles vanuit de verschillende invalshoeken voluit moeten spelen.

Vanzelfsprekend moet er naar een vermindering worden gegaan van de kunstmatige beïnvloeding van prijzen en moeten onze markten worden opengesteld voor de landbouwers uit het zuiden. De minister-president benadrukt dat dit geleidelijk moet gebeuren. Een andere werkwijze zou sociaal niet verantwoord zijn. Hij betwijfelt soms wel of een aantal maatregelen die Europa promoot niet eerder de tussenpersonen ten goede komen dan de landbouwproducenten zelf.

De mogelijkheid tot administratieve vereenvoudiging van de bedrijfstoelage door de invoering van een regionale premie werd bestudeerd. Op termijn moet misschien in die richting verder worden gewerkt. Maar indien de regionale bedrijfstoelage nu zou worden toegepast, zou dit voor de landbouwers die daarvan nadeel zouden ondervinden, een niet te verantwoorden groot nadeel zijn.

2.2.3 Communicatie en promotie

De heer Frans Wymeersch dringt aan op een constant, eventueel geïnstitutionaliseerd overleg tussen de minister-president, de administratie en de landbouwsector zodat meningsverschillen of communicatiestoornissen niet leiden tot onenigheid op het terrein. In die zin hoopt hij dat door een nieuwe cultuur van overleg een inhaalbeweging wordt gemaakt ten opzichte van het beleid tijdens de vorige legislatuur.

Een ander belangrijk element is volgens de heer Wymeersch de beeldvorming van de sector. Hierbij zijn er twee bepalende factoren. Enerzijds is er het basisonderwijs, dat een belangrijke rol speelt en anderzijds zijn er de media. In het onderwijs heeft de landbouwsector de voorbije decennia, goed of slecht bedoeld, niet direct het juiste, objectieve imago meegekregen. Dit werd ondersteund door de media die te pas en meestal te onpas het verkeerde beeld van de landbouwer naar buiten hebben gebracht. De heer Wymeersch geeft echter toe dat het ook voor een groot deel te wijten is aan de opstelling en de houding van de landbouwsector zelf. De Vlaamse landbouwer

is vaak een individualist die wordt vertegenwoordigd door een aantal belangenorganisaties die tot voor kort niet altijd op dezelfde golflengte zaten. In overleg met de ministers bevoegd voor onderwijs en media is het een taak voor de minister bevoegd voor landbouw om die instrumenten in te schakelen om het imago van de landbouwer en de landbouwsector te verbeteren.

De heer Karlos Callens is van oordeel dat aan de vier grote assen een vijfde belangrijk punt moet worden toegevoegd, met name de marketing. Dit wordt wel vermeld in de beleidsnota maar naar de mening van het lid met te weinig aandacht. Verwijzend naar het belang dat wordt gehecht aan de voedselveiligheid en -kwaliteit en de vragen die bijvoorbeeld worden gesteld bij vlees dat wordt geïmporteerd uit bepaalde landen, zou het logisch zijn om die goede kwaliteit en veiligheid nog meer in de verf te zetten. Het is de taak om aan de Vlaamse verbruikers te zeggen dat de Vlaamse producten de beste zijn en dat ze hieraan de voorkeur zouden moeten geven.

Verder moet erover gewaakt worden dat de VLAM voor wat betreft de verkenning van buitenlandse markten niet dezelfde initiatieven neemt als het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen. Specifiek onderzoek voor landbouwproducten zou moeten toekomen aan de VLAM volgens de heer Callens. Hiertoe is overleg noodzakelijk.

De minister-president zegt voor de promotie van eigen teelten te rekenen op de VLAM en meer bepaald op de kennis die aanwezig is bij zowel de werknemers van het agentschap als bij de personen die in de beheersstructuren hun sectoren vertegenwoordigen. De minister-president merkt op dat het blijkbaar niet altijd evident is om in die beheersorganen te komen tot een eensgezinde bepaling van de juiste prioriteiten. Anderzijds is het de verantwoordelijkheid van de regering om te verhelpen aan het onevenwicht dat de laatste jaren gegroeid is tussen de middelen vanuit de sector en de middelen vanuit de overheid.

Wat het overleg betreft over de activiteiten van de VLAM stelt de minister-president dat er geregeld contacten zijn met de Vlaamse minister bevoegd voor buitenlandse handel. Voor bijvoorbeeld de verkenning van nieuwe markten en handelsmissies moet worden geprobeerd om gecoördineerd te werken. De minister-president droomt van

een handelsmissie die bijna uitsluitend gaat over de kwaliteitsvolle land- en tuinbouwproducten. Gelet op het feit dat inzake de waarde, België de zesde exporteur is in de wereld, is het volgens de minister-president nodig om eens te kijken naar de mogelijkheden van Export Vlaanderen (en zijn opvolger Flanders Investment and Trade) om een dergelijke handelsmissie te organiseren. Nederland doet wat dit betreft de nodige inspanningen.

2.2.4 Landbouwrapport (LARA)

De heer Karlos Callens is van mening dat het voorgestelde Landbouwrapport (LARA) een middel moet zijn om te beheren en niet om beheerst te worden. Het gevaar bestaat dat de overheid opnieuw allerlei cijfers gaat vragen of verplichtingen gaat opleggen en dat het vrije ondernemerschap van de landbouwer eens te meer op de helling wordt gezet.

De heer Jos De Meyer, voorzitter, wijst erop dat het LARA in feite niet nieuw is. Het is eigenlijk in een iets uitgebreidere vorm de voortzetting van het jaarlijkse rapport van het Landbouweconomisch Instituut.

De minister-president stelt dat het LARA zal steunen op het landbouwmonitoringsnetwerk, waarvoor van een representatief staal van bedrijven de ecologische, economische en sociale parameters worden bijgehouden. Die gegevens moeten worden doorgegeven aan Europa. Het landbouwmonitoringsnetwerk is na de regionalisering geschoeid op Vlaamse leest.

2.2.5 Leefmilieuaspecten

Mevrouw Tinne Rombouts haalt enkele punten aan die ze niet terugvindt in de beleidsnota. Het lid is zich ervan bewust dat deze punten niet rechtstreeks tot de bevoegdheid van de minister-president behoren. De rechtszekerheid van de landbouwbedrijven wordt echter grotendeels ondermijnd door randvoorwaarden die de bevoegdheden leefmilieu en ruimtelijke ordening betreffen. Wanneer de minister-president echt werk wil maken van de rechtszekerheid van de bedrijven, moet hij zich voor honderd procent inzetten voor het herbekijken van het MAP, de verwezenlijking van de afbakening van de 750.000 ha agrarisch gebied en de mogelijkheid

om grondwater in de land- en tuinbouw te blijven gebruiken.

Volgens de heer Jef Tavernier heeft landbouw een enorme impact op de leefomgeving: zowel wat aspecten van ruimtelijke ordening als aspecten van milieu in beperkte zin betreft. Net zoals mevrouw Rombouts is het lid van oordeel dat in de beleidsnota deze aspecten meer aan bod zouden moeten komen. Er is een grote interferentie tussen milieu en landbouw, vandaar ook dat een plattelandsbeleid noodzakelijk is.

Wanneer het gaat over de troeven en kansen van de Vlaamse landbouw heeft de beleidsnota volgens de spreker een groot voluntaristisch gehalte. De aangehaalde troeven zijn correct maar bedreigingen en moeilijkheden, zoals bijvoorbeeld de grote bevolkingsdichtheid, de grote dichtheid van activiteiten en de kleinschaligheid, worden vergeten. Ook al is er bijvoorbeeld vruchtbare landbouwgrond, toch is de structuur van de Vlaamse landbouwbedrijven van die aard dat er tegen eerder hoge kostprijs wordt geproduceerd met als gevolg dat het inkomen van de landbouwers wordt bedreigd.

Hetzelfde geldt volgens de heer Tavernier voor de milieuaspecten. Er ontbreken bepaalde doelstellingen in de beleidsnota, bijvoorbeeld inzake het mestbeleid. Zonder het te hebben over de technische uitwerking van een MAP, is de vraag welke richting het mestbeleid uit gaat. Komt er een vermeerdering, een status quo of een vermindering van het aantal dieren? Hoe wordt het mestbeleid hieraan aangepast? Verder zijn in de beleidsnota ook geen doelstellingen terug te vinden over het aantal bedrijven en de bedrijfsgrootte. Rond vee-teelt wordt er volgens de spreker zelfs niets vermeld. Dit is een lacune gezien het net een pijnpunt betreft inzake de impact op het leefmilieu.

Een ander knelpunt is volgens de heer Tavernier, in tegenstelling tot wat mevrouw Rombouts suggereert, de grondwaterreserve. Er moet voorzichtig worden omgesprongen met het verlenen van vergunningen voor het oppompen en gebruik van grondwater. Een voorzichtig beleid is op lange termijn ook in het voordeel van de land- en tuinbouw. De heer Tavernier stelt vast dat er zich nu al problemen van verdroging voordoen en men steeds dieper moet boren, ook wegens de vervuiling. Een voorzichtig beleid op lange termijn is geboden en dit niet alleen omwille van de milieuaspecten.

De heer Jos De Meyer, voorzitter, verwijst naar de uiteenzetting van mevrouw Rombouts, die wees op het belang van andere domeinen voor landbouw. Inzake ruimtelijke ordening wordt terecht aangedrongen op de afbakening van de 750.000 hectare landbouwgrond voor beroepslandbouw. Leefmilieu is een ander belangrijk raakvlak. Het is essentieel dat de landbouw kan blijven concurreren in een Europese context. De heer De Meyer stelt voor om op deze discussie later terug te komen.

Een ander belangrijk beleidsdomein is openbare werken. Er zijn een aantal belangrijke uitdagingen zoals de langetermijnvisie op de ontwikkeling van het Schelde-estuarium. De heer De Meyer is verheugd met de beslissing van de Vlaamse Regering van 12 november 2004 die een eerste koerswijziging inhoudt ten opzichte van het beleid van de vorige regering.

De minister-president antwoordt dat, wat de afbakening betreft, de tekst en de geest van het regeerakkoord stelt dat de afbakening van de 750.000 hectare agrarisch gebied en de bijkomende 38.000 hectare natuurgebied en 10.000 hectare bosgebied parallel zal gebeuren. Inzake de afbakening van de 750.000 hectare agrarisch gebied werd recent aan de minister van ruimtelijke ordening gevraagd om te rapporteren over de stand van zaken van het afbakingsproces en een voorstel van aanpak voor de volgende maanden voor te leggen. De minister-president zal waken over het parallellisme, dat van belang is voor de rechtszekerheid van de landbouwers. Er moet nog gepraat worden over de afbakingsmethodiek en de draagwijdte, waarbij moet worden vermeden dat er weer een nieuwe planningsmethodiek komt.

Voor het mestbeleid verwijst de minister-president naar Vlaams minister van Leefmilieu Kris Peeters. De afspraak is dat deze tegen de zomer van 2005 voorstellen formuleert voor de wijziging van het mestdecreet en mestactieplan.

Wat het grondwater betreft, deelt de minister-president de mening dat zeer zorgzaam moet worden omgesprongen met de grondwaterreserves. Hij krijgt zeer veel reacties van veehouders over de zeer kortlopende vergunningen die worden afgeleverd. Hierbij wordt een zekere discriminatie gevoeld ten opzichte van de textielsector. De minister-president is echter van mening dat kwalitatief

grondwater niet langer meer kan worden gebruikt als proceswater, tenzij er hygiënische of sanitaire vereisten zijn of vereisten die eigen zijn aan het productieproces. In de textielsector is kwalitatief hoogstaand grondwater vereist voor bepaalde veredelingsactiviteiten. Men moet zich bewust zijn dat grondwater een beperkte bron is en dat in vele delen van Vlaanderen de grens voor het gebruik ervan bereikt is.

Het feit dat veeteelt niet zo uitgebreid aan bod komt in de beleidsnota heeft te maken met het feit dat veeteelt bij uitstek een activiteit is die onderworpen is aan het marktgegeven. De prijsvorming is het resultaat van vraag en aanbod en een aantal aspecten zoals voedselveiligheid, sanitaire controles, enzovoort worden federaal geregeld. Vlaanderen staat onder meer in voor de impact op het leefmilieu, het mestbeleid. Vanuit het landbouwbeleid zelf zijn er echter weinig hefboomen om hierop in te grijpen.

2.2.6 Landbouw als economische sector

De heer Karlos Callens stelt dat de inleiding van de beleidsnota zeer leerzaam is. Het lid mist echter een meer uitgebreide verwijzing naar de sectoren die afhankelijk zijn van de landbouw en cijfers over de afgeleide werkgelegenheid. Dit zou nog meer kunnen benadrukken hoe belangrijk de landbouw is als economische sector.

Mevrouw Tinne Rombouts vindt het opnieuw erkennen van de landbouw als economische sector een belangrijke stap in de visievorming. Het economisch belang voorop stellen, wil volgens het lid niet zeggen dat er geen rekening moet worden gehouden met duurzaamheidsfactoren zoals milieu en dierenwelzijn. Maar anderzijds kan het beleid niet blind zijn voor de kostwinning van duizenden landbouwgezinnen en voor de andere werkgelegenheid die met deze sector is verbonden.

De heer Jef Tavernier meent dat qua basisvisie een aantal belangrijke uitgangspunten niet terug te vinden zijn in de beleidsnota. In plaats van te stellen dat landbouw een economische sector is, is het beter om te stellen dat landbouw onder andere een economische sector is. De landbouwsector produceert voedsel, maar situeert zich ook binnen een globaal maatschappelijk kader. Als het dan gaat over landbouw als een economische sector, is het

nodig in het economisch beleid een aantal stellingen te verdedigen. Volgens de heer Tavernier pleit de heer Callens voor vrijhandel terwijl anderen opmerken dat een halt moet worden toegevoegd aan de vrijhandel omdat anders het inkomen van de landbouwers in het gedrang komt. Bij de verwijzing naar landbouw als economische sector zou ook een visie moeten worden gegeven over de landbouweconomie en de landbouwmarkt. Het belangrijkste probleem dat zich hierbij stelt is dat van een serieuze prijs voor het werk dat door de landbouwers wordt geleverd. Al de andere elementen zijn volgens de heer Tavernier dan bijna randvoorwaarden, die weliswaar ergernis kunnen opwekken. Milieu- en kwaliteitsvoorwaarden worden bijvoorbeeld als bedreigend gezien omdat de landbouwers een te kleine prijs ontvangen. Een betere prijs zou deze maatregelen gemakkelijker maken om te aanvaarden. Een globale visie in de beleidsnota over de positie van de landbouw in het marktgegeven is dus aangewezen.

De heer Bart Martens is het ermee eens dat de beleidsnota zou moeten uitgaan van een algemene visie op de langetermijntoewijding van de Vlaamse landbouwsector in de internationale en mondiale context. Dit is cruciaal. In de beleidsnota wordt wel gesteld dat het een uitdaging is beter betrokken te worden bij de Europese besluitvorming, maar de vraag is welk standpunt men daar gaat innemen. Is het alleen maar om de financiële gevolgen van nieuwe Europese maatregelen voor de sector beperkt te houden of is het ook om het Europees landbouwmodel op een duurzame leest te gaan schoeien?

Verwijzend naar de tussenkomst van de heer Tavernier, die stelt dat een landbouwer zich rechtvaardig behandeld voelt als hij een eerlijke prijs krijgt voor zijn producten, stelt de heer Martens dat dit een tweesnijdend zwaard is. Een eerlijke prijs voor de landbouwer hier is daarom nog niet een eerlijke prijs voor een niet-Europese producent die graag op de Europese markten zou verkopen. Het instandhouden van de huidige hoge prijzen is alleen maar mogelijk door invoerquota en -heffingen en dergelijke. Landbouwers buiten Europa en vooral in ontwikkelingslanden voelen zich hierdoor benadeeld. Het eerlijke prijzenbeleid dat Europa voert, speelt meestal in hun nadeel en slechts soms in hun voordeel, bijvoorbeeld wanneer ze hun suiker kunnen verkopen op de Europese markt aan de Europese geldende prijzen die driemaal zo hoog liggen

als de prijzen op de wereldmarkt. Dit kader zou volgens de heer Martens deel moeten uitmaken van de visie op de langetermijntontwikkelingen van de Vlaamse land- en tuinbouwsector.

De minister-president antwoordt dat het cijfermateriaal over land- en tuinbouw en daarmee verbonden sectoren nog verder kon worden uitgebreid, maar finaal moest er toch een keuze worden gemaakt. Uiteindelijk komt men immers tot geaggregeerde statistische gegevens waarbij het nog moeilijk is om de land- en tuinbouw af te zonderen.

Landbouw is een activiteit die rekening moet houden met duurzaamheid, landschapsbeheer, dierenwelzijn en voedselveiligheid. Dit moet voluit gebeuren. De economische dimensie moet echter ook in het oog worden gehouden. De economische benadering kan mee een draagvlak bieden om de randvoorwaarden, de terechte eisen vanuit andere invalshoeken, gestand te doen.

De minister-president herhaalt dat in Vlaanderen de economische betekenis en ook het aanpassingsvermogen van de land- en tuinbouw vaak wordt onderschat. België is de zesde exporteur ter wereld van land- en tuinbouwproducten. Rechtstreeks en onrechtstreeks gaat het om vele tienduizenden jobs waarvan 62.000 in de voedingsindustrie. De rechtstreekse tewerkstelling in de primaire sector telt een paar tienduizend arbeidsplaatsen.

2.3 Zeevisserij

De heer Karlos Callens stelt vast dat voor de visserij de quota voor 2004 gevoelig zijn gedaald. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de voorzorgsmaatregelen van de Europese Commissie. Momenteel bestaan er geen individuele transferabele quota. Hierdoor kunnen de Nederlandse reders niet op ons terrein treden. Om de duurzaamheid van de visserij te handhaven, is het volgens het lid niet geoorloofd om mee te gaan in de denkpiste van overdraagbaarheid van individuele quota. De Stichting Duurzame Visserijontwikkeling (SDVO) is bekommerd om de wijze waarop de Vlaamse administratie de quota beheert omdat de doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid daardoor niet zouden worden gediend. Door het gereduceerde aantal visdagen in bepaalde gebieden, stijgt de visserijdruk in andere zones. De SDVO is vragende partij om het debat over een hervorming van het

quotabeleid niet langer uit te stellen. Zo zouden de toegewezen quota onder verschillende vlootsegmenten op een dergelijke manier verdeeld moeten worden dat de verschillende segmenten zich ieder duurzaam kunnen ontwikkelen.

Volgens *de heer Jef Tavernier* moet in de eerste plaats worden gekeken naar de langetermijnproblemen die zich stellen: quota zijn noodzakelijk voor een duurzaam visserijbeleid, met andere woorden ze zijn nodig indien men over tien jaar nog op een serieuze manier aan zeevisserij wil doen. Er zal ook iets moeten gebeuren aan de parallelle invoer want anders komt het visserijbeleid in het gedrang.

Volgens *de minister-president* werden de individuele transferabele rechten reeds uitvoerig bestudeerd. Dit probleem zal verder worden bekeken en op het overleg komen in de clustergroep Duurzame Visserijontwikkeling. De zogenaamde parallelle visserij moet met aandacht worden gevolgd om te vermijden dat de al beperkte quota's verder worden aangevreten.

2.4 Plattelandsbeleid

De heer Karlos Callens is van mening dat het implementeren van een goed plattelandsbeleid wellicht de grootste uitdaging wordt. Het is normaal dat de minister-president daarvoor beroep zal doen op het middenveld. Overleg is daarbij het sleutelwoord. De heer Callens wil dit ten eerste ondersteunen maar waarschuwt ervoor dat bij het overleg de beslissingen niet te veel mogen beïnvloed worden vanuit één hoek. Verschillende actoren moeten kunnen meespelen om het beleid uit te voeren. De heer Callens heeft in de beleidsnota geen echt grote voorstellen of nieuwigheden ontdekt inzake het Vlaamse plattelandsbeleid, maar hoopt hierover volgend jaar meer te vernemen.

Mevrouw Tinne Rombouts is tevreden dat de stem van het platteland voor het eerst de volwaardige aandacht krijgt van de Vlaamse Regering. Het Vlaamse platteland is in beweging en enige stroomlijning is dan ook gewenst om te komen tot een dynamisch platteland waar het goed is om te leven, werken en ontspannen. De nauwe samenwerking met de gemeenten en provincies geeft kansen aan de ontwikkeling van gebiedsgerichte eigenheid. Mevrouw Rombouts hoopt dat dit een dynamische structuur met zich meebrengt die snel kan

inspelen op de noden van het platteland. Het tijdig implementeren van het Europese kader in ons Vlaams plattelandsbeleid moet ook nauw worden opgevolgd.

De heer Jef Tavernier deelt de mening dat een plattelandsbeleid noodzakelijk is. Er wordt algemeen aanvaard dat plattelandsbeleid enorm belangrijk is, maar het wordt vaak te veel beperkt tot agrarisch plattelandsbeleid. Die fout mag niet gemaakt worden. Plattelandsbeleid heeft ook te maken met levenskwaliteit, leefbaarheid van dorpskernen, leefgemeenschappen, enzovoort. Hiermee wil het lid niet gezegd hebben dat die beperkte benadering in de beleidsnota is terug te vinden maar de tendens bestaat wel. Verder wordt plattelandsbeleid te veel gereduceerd tot middel voor (Europese) subsidies. De heer Tavernier heeft er geen probleem mee om complementair of subsidiair te gaan werken. De competenties die er zijn moeten worden gebruikt en er moet verder worden gebouwd op het interbestuurlijk overleg.

De heer Jan Verfaillie feliciteert de minister-president omdat hij het plattelandsbeleid naar zich heeft toegetrokken. Het lid is van oordeel dat het een meerwaarde biedt als de minister-president zelf bevoegd is voor een nieuw beleidsdomein. Tijdens de vorige legislatuur kwam het plattelandsbeleid onvoldoende aan bod en werd de nadruk gelegd op het stedenbeleid, wat ook belangrijk is. Anderzijds siert het de ministers die op het einde van de vorige legislatuur de verantwoordelijkheid droegen dat zij een voorzichtige aanzet hebben gegeven om een aantal actoren van het platteland rond de tafel te brengen om te kijken hoe op een geïntegreerde manier kan worden gewerkt. De heer Verfaillie is van oordeel dat er dringend iets moet gebeuren. Vanaf het ogenblik dat er meer budgettaire ruimte is, namelijk vanaf 2007 wanneer de Lambermont-middelen naar Vlaanderen komen, moet worden nagegaan hoe extra middelen kunnen worden vrijgemaakt voor het platteland. Dit in het volle besef dat alle beleidsdomeinen uitkijken naar 2007 en dat er keuzes moeten worden gemaakt.

De heer Verfaillie wil verder benadrukken dat de actoren op het terrein perfect op de hoogte zijn van de concrete noden van het platteland. Daarom juicht hij het voorstel toe om al deze actoren rond de tafel te brengen in bijvoorbeeld een stuurgroep om te kijken wat er op relatief korte termijn kan

gebeuren om te werken aan een leefbaarder en meer vitaal platteland.

De minister-president stelt dat, hoewel plattelandsbeleid inderdaad ruimer is dan het agrarisch plattelandsbeleid, hij aan dit laatste uitdrukkelijk aandacht wil besteden. De minister-president staat afkerig tegenover de soms gebruikte methode om klassieke projecten te betoelagen via het PDPO, zoals bijvoorbeeld de bouw van een jeugdlokaal. De vraag moet worden gesteld of dit de eerste finaliteit is van de eigen en Europese middelen voor het plattelandsbeleid. Moet de gemeente in dit geval niet zelf instaan voor de bouw van dit lokaal?

Het is volgens de minister-president een evidentie dat voor het overleg over het implementeren van het plattelandsbeleid, inspiratie wordt gezocht bij alle verschillende actoren. De suggesties van mevrouw Rombouts in verband met het plattelandsbeleid werden door de minister-president genoteerd. Ook de heer Jan Verfaillie heeft terecht de nadruk gelegd op het feit dat integratie en overleg cruciale begrippen zijn voor het plattelandsbeleid. Wat de fondsen betreft, is het de bedoeling om middelen te verzamelen uit een aantal bestaande begrotingsartikelen. Gezien de budgettaire situatie zal deze operatie voorlopig worden uitgesteld.

De verslaggever,

Tinne ROMBOUTS

De voorzitter,

Jos DE MEYER